

Føðingardagsheilsan:

Andrias á Marknagili fyllir 75 ár í dag

Í dag fyllir Andrias á Marknagili í Klaksvík 75 ár. Ættarnavnið hjá Andrias var upprunaliga Ejdesgaard, men seinni tók hann staðarnavnið, har barmdómsheimið stendur, sum eftirnavn. Og tað er á Marknagili í Oyndarfirði.

Føðingardagurin verður hildin í dag í kjallaranum í Betesda í Klaksvík og tað er lítill ivi um, at mong fara at heiðra Andrias, tí manna-tekkju hevur hann og hann kennir hópin av fólki, bæði hugum og lágum.

Andrias vaks upp í einum heimi, har pápin var á havinum ein stóran part av árinum, og mamman syrgdi fyri, at gerandisdagurin gekk heima. Andrias hevði góðan førming við sær heima frá, at hann sum hálv-vaksin fór til skips, fyrst við pápanum og síðan við øðrum skipum.

Lívssleiðin hjá Andriasi varð einaferð í tíðarinnar morgni avgjørd av tí sum Andrias trýr stendur aftanfyrir alt skapannarverk her í heimi, hin almáttugi handan skýggini og millum okkum. Og lívsleiðin varð lögð á sjónum, á sjónum útínti Andrias sitt manns-verk.

Tað hoyrist á manninum í dag, hvar hann hevur útínt sitt lívsverk. Alt sum hann prátar um, sum hann tekst við og eisini hugsunnarháturin hevur ein maritiman dám, og mare merkir á latínskum máli, hav.

Fyri eysturoyingar, serliga úr landnýrðingshorninum av oynni, hevði Klaksvíkin alstóran týðning, tá Andrias vaks til manns. Í Oyndarfirði vóru mangir sum sigldu við skipum sum hoyrði heima inni í Klaksvík, ella inni í Vági, sum teir eldru málbóru seg. Fleiri oyndarfirðingar fluttu til Klaksvíkar og settu búgv, og Andrias var ein teirra.

Andrias kom afturat góðum fólki í Klaksvík, bæði umborð á skipi og á landi og tað er við gleði og virðing hann umtalar hesi fólk í dag, hóast ein fittur partur av hesum liggja undir grønu torvu nú. Andrias er ógvuliga góður við sínar vinir og hann fer um teir við umsorgan og sonnum kærleika. Eg kenni ikki Andrias' sa figgingar, vør hann skuldi átt nakrar, men tað er fjálgt at vera hansara vinur, tað kunnu mong við mær sanna.

Andrias er Andrias og hann fellur ikki saman við fjøldini og hvørvur og soleiðis hevur hann verið frá ungum árum av, skilji eg, hóast eg bert kann minnast hann rættuliga seinastu 25 árin.

Andrias er ein støðfastur maður og hann stendur við sínar meiningar, hetta er galdandi í øllum lívsins virki. Men hann virðir eisini aðrar meiningar, tað er mangan at vit eru dundrandi ósamdir eitt nú politiskt og átrúnað-

arliga, ella tá eg haldi at hansara tol við yngra ættarliðnum og nýggju tíðini kundi verið størri, men tað skilur okkum ikki, verri enn so. Vit royna ikki at broyta hvønn annan og soleiðis trívast vit.

Andrias er heilur har hann er og gongur hann inn fyri nøkrum, so er tað við lív og sál.

Tá Andrias kom til Klaksvíkar, gjørdist hann vaktur andaliga og hann hevur verið trúfastur í bróðrasamkomuni í Klaksvík og hevur verið raskur at vitja hinar samkomurnar kring landið eisini. Serliga tær í Eysturoynni og ta stóru í Havn. Tey vinarbønd hann hevur knýtt innan samkomuna, tey eru knýtt við gordiskum knúti og tey halda.

Politiskt er hann heilstoyptur í Fólkaflakkinum við lív og sál. Hann er idealist, hugsjónarmaður, hann trýr fullt og fast uppá stevnuskrá flokksins, men er ikki altíð samdur við teimum, sum hava fingið álit frá veljarunum at útínta politikkin. Breyðpolitikkarum heldur hann lítið um. Hann er ikki bangin at siga sína hjartans meining politiskt hvar tað skal vera, so má sviða sum svøllur.

Andrias er heldur ikki bangin fyri at tríva í pennin, tá hann hevur okkurt uppá hjarta. Tað kunnu vera evnir av samfelagsligum

týðningi og hann er kendur fyri at hava spískan penn, men siðiligur sum altíð, so sleppur hann ikki varginum leysum. Tað eru eisini mong hann hevur glett kring landið, tá hann hevur sent heilsanir til tey hann kennir, tað verið seg, hugnaligar greinar um serstakar minnisdagar, ella heldur ávarsligari minnisgreinar, tá deyðamykrnið hevur lagt seg yvir onkran og avvarandi í vinaskaranum.

Andrias er góður við móðurmálið og eg havi hoyrt mangan málkónan havt á orði, hvussu væl hann dugir at taka til á góðum bygdamáli norðan úr Eysturoy. Sum blaðmaður, og bróðursonur at føðingardagsbarninum njóti eg gott av góða málburðinum hjá Andriasi, hóast tað í strongda blaðmannayrkunum kann vera ringt at fáa eyga á.

Fyri at nevna onkran verðsligan eginleika, so er Andrias sera røkin maður. Hann fer væl um tað hann eigur og tað sum honum er lítið uppá hendur. Har hann hevur arbeitt umborð á skipi, tað verið seg í maskinrúmi, á dekki ella á brúgv, har hevur røkinskapurin altíð verið í háseti.

Tað sama er galdandi heima, tú sær neyvan betri málað hús innan Klakk. Hvussu tíðum hann hevur málað tey veit bert hann sjálvur, men tað er javnan og hann ger tað enn. Ógiltigt sær tað tá hann við sul-

ladsum, stugum og reipum og sjálvsagt penslum, hongur undir takskegginum og lítar fjálga heimidi á Bums-hamri. Persónliga tryggin er í háseti, skiler í manninum, hann fer ikki lætt um sitt liv og likam. Eg nevndi at Andrias var Andrias og at hann skilst burturúr fjøldini á mongum økjum, tá hetta verður skrivað, so er tað avgjørt ikki meint í negativum týðningi. Eitt nú so dáma tey allarægstu at mála, men hetta eitt tað besta Andrias veit, hann næstan gleðist til málingin slútast av.

Inni í heiminum er Andrias einaráðandi í kjallaranum. Her heldur hann til, her hevur hann amboðini og fittligur er hann til hendurnar. Kjallarin er málaður allur sum hann er, hann er snøggur sum ein stova.

Í erva ráddi Lina og tað ger hon enn, hóast nú bilar heilsan og gongulagið er ringt. Andrias er um hana hvønn dag, matglaður sum hann er, tað liggur til familjuna, setur hann trivaligar verðar á borðið. Hetta er ein hugnaligur køkur at vitja og tað kolossala minnið sum Lina eigur, munnu mong øvunda henni.

Andrias, í dag fyllir tú 75 ár, tað eru mong ár, men elligamal er tú ikki enn. Tó eitt lagt liv í virkna samfelagnum er av. Nú kann tú seta teg afturá og líta eftir tí sum farið er. Tú minnst eitt liv har tóðmar vóru ringar í Føroyum, eittnú tveyti og

tríati árin, tá húsagangur merkti húsagangur. Tú minnst bardagaárin tá tú sigldi vandasjógv og hóast pundini glitraðu í lummum, so var sálarliga trýstið og sorgarleikirnir stórir. Tú minnst tey hendingaríku tímárin, tey stóru seksti og sjeiti árin. Tú mundi fingið váta grøv fyrst í áttatiárunum, sum skipari á Borgini, ið fór á land og gjørdist vrak í ódnarveðri vestantil á Hebridunum. Tin tími var ikki komin, tin lóta var ikki komin, og tibetur, so kenna hvørki tú ella nakar annar hana. Tú hevur upplivað ringar og góðar tíðir í Føroyum og tí kann tú líta at kreppuni, sum rakar føroyingin í dag, við heilt øðrum brillum, enn vit ungu, sum vuku upp í einari samanhangandi gulltíð. Oys nú av tínum royndum til unga ættarliðið sum kemur tær í nánd.

Hjartaliga til lukku við degnum, Andrias og til lukku við manninum Lina, havi tað gott út bæði og lívi væl.

Jústinus Ejdesgaard

Sosialurin – fimm ferðir um vikuna!